

آموزش تفکر به کودکان و نوجوانان

علی کرمی

مؤلف و شیبانی

سرشناسه	کرمی، علی، ۱۳۵۵ -
عنوان و نام پدیدآور	آموزش تفکر به کودکان و نوجوانان/ نویسندگان علی کرمی، مهدی شبانی.
مشخصات نشر	ترت حیدریه: چشم‌انداز قطب، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۳۳۴ ص.: مصور (بخشی‌رنگی)، جدول.
شابک	۳۰۰۰۰۰ ۳۰۰۰۰۰ ۷۰۰۰۰۰ ۸۵۰۰۰۰ ۶۰۰۰۰۰ ۹۷۸:
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۳۱۵ - ۳۱۸.
موضوع	اندیشه و تفکر خلاق در کودکان
موضوع	Creative thinking in children
موضوع	شناخت در کودکان
موضوع	Cognition in children
موضوع	تفکر انتقادی در کودکان
موضوع	Critical thinking in children
موضوع	اندیشه و تفکر خلاق
موضوع	Creative thinking
موضوع	تفکر انتقادی
موضوع	Critical thinking
شناسه افزوده	شبانی، مهدی، ۱۳۶۳ -
رده بندی کنگره	۳۷۱.۱۳۹۵۱۰۳۲LB / ۴۲۸/۴۱۸
رده بندی دیویی	۳۷۱.۱۳۹۵۱۰۳۲LB
شماره کتابشناسی ملی	۳۵۵۵۹۱

آموزش تفکر به کودکان و نوجوانان

نویسندگان: علی کرمی - مهدی شبانی

ناشر: انتشارات چشم‌انداز قطب

تیراژ: ۲۰۰۰

نوبت چاپ: اول

تاریخ چاپ: ۱۳۹۵

چاپ: ویونا

قطع: وزیری

تعداد صفحات: ۲۲۴

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال

شابک:

۹۷۸	۶۰۰	۸۵۰۹	۸۳	۷
-----	-----	------	----	---

آدرس: ترت حیدریه، خیابان رازی، رازی ۳

تلفن: ۰۹۱۵۳۳۲۸۵۱۶ - ۰۲۱۱۱۴۲۱۲۷

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۸
فصل اول	۱۱
مفاهیم.....	۱۱
تفکر.....	۱۳
آموزش مهارت تفکر.....	۱۶
آموزش روش های تفکر.....	۲۰
فلسفه ی تفکر.....	۲۱
پیشینه ی تفکر.....	۲۳
انواع تفکر.....	۲۸
راه های تقویت اندیشه ورزی در کودکان.....	۲۹
کودک و تفکر.....	۳۱
آغاز تفکر.....	۳۲
عوامل مؤثر در رشد فکری کودکان.....	۳۴
رشد فکری در کودکی و تأثیر آن در بزرگسالی.....	۳۷
ماهیت تفکر.....	۳۹
مقایسه ی آموزش به روش سنتی با آموزش تفکر.....	۴۱

- ۴۱..... عوامل بستر ساز تفکر
- ۴۲..... نحوه ی سازماندهی کلاس درس به منظور تشویق تفکر
- ۴۲..... الف : ایجاد تعادل بین محتوا و فرایند تدریس:
- ۴۳..... ب : ایجاد تعادل بین سخنرانی و کنش متقابل :
- ۴۳..... ج : «ازماندهی و طراحی فضای کلاس :
- ۴۴..... مزایای تفکر صحیح
- ۴۷..... فرایند درست فکر کردن : کان
- ۴۹..... برخی از ویژگی ها :
- ۴۹..... تعمیم : میوه ها بیشتر پوست می دارند شیرین هستند و دانه دارند.
- ۵۲..... روشهای آموزش تفکر به نوجوانان
- ۵۴..... فصل دوم
- ۵۴..... تفکر انتقادی
- ۵۵..... تعاریف و تاریخچه‌ای از تفکر انتقادی و تفکر خلاق
- ۵۷..... هدف تفکر انتقادی
- ۵۸..... فلسفه ی آموزش تفکر انتقادی
- ۵۹..... تفکر انتقادی
- ۶۰..... تعریف تفکر انتقادی
- ۶۴..... مهارتهای تفکر انتقادی
- ۶۵..... چارچوب تفکر انتقادی

۶۷	ارزشیابی تفکر انتقادی.....
۶۷	هدف تفکر نقادانه.....
۶۹	بعد شناختی و هیجانی تفکر نقادانه.....
۷۲	اهمیت تفکر منطقی.....
۷۲	مراحل تفکر منطقی.....
۷۲	استفاده معلم از خیل در تشکیل تفکر منطقی.....
۷۴	نقش معلم در آموزش تفکر منطقی.....
۷۵	اهمیت و تقسیم‌بندی مهارت‌های تفکر نو - آنان.....
۷۸	جایگاه و ضرورت مهارت تفکر انتقادی در دلب و تربیت.....
۸۱	تقویت مهارت‌های تفکر انتقادی با آموزش مسیح.....
۸۳	جایگاه و ضرورت مهارت تفکر خلاق در تعلیم و تربیت.....
۸۴	ویژگیهای تفکر انتقادی.....
۸۵	ویژگی های افرادی که دارای تفکر نقادانه هستند:.....
۸۶	مهارت استدلال.....
۸۹	پیشینه‌ی آموزش تفکر انتقادی به کودکان.....
۹۲	فصل سوم
۹۲	هوش.....
۹۳	هوش برای کودکان.....
۹۴	هوش اخلاقی.....

- انواع هوش : ۹۸
- نظریه‌های هوش: ۱۰۰
- ۱- وکسلر: ۱۰۰
- ۲- نظریه اسپیرمن: ۱۰۰
- جدول ۱. توانایی‌های ذهنی اولیه از نظر ترستون ۱۰۳
- ۴- نظریه گیلفورد: ۱۰۴
- عملیات: ۱۰۴
- تقلید در دیدگاه پیاز: ۱۰۸
- جدول ۳. طرح کلی ساختار نظریه سه وجهی ادتربرگ ۱۱۰
- جدول ۲. انواع هفتگانه‌ی هوش از نظر کاردن ۱۱۹
- خلاصیت (آفرینندگی) ۱۲۰
- دیدگاه گایه: ۱۲۲
- دیدگاه گیلفورد: ۱۲۲
- دیدگاه تورنس: ۱۲۳
- روش آموزش هوش: ۱۲۳
- روش آموزش آفرینندگی: ۱۲۴
- ویژگیهای افراد خلاق: ۱۲۴
- ویژگیهای مثبت افراد خلاق ۱۲۵
- ویژگیهای منفی افراد خلاق ۱۲۵

۱۲۶	ارتباط خلاقیت با هوش:
۱۲۶	ارتباط هوش با مواد درسی:
۱۲۶	هوش هیجانی
۱۲۸	تعریف هوش
۱۳۰	تقسیمات هوش
۱۳۱	تعریف هوش درجانی
۱۳۲	مؤلفه‌های هوش هیجانی
۱۳۶	الگوهای هوش هیجانی
۱۴۳	کاربرد هوش هیجانی
۱۴۳	۱. آموزش
۱۴۴	۲. مدیریت منابع انسانی
۱۴۵	۳. سیاست
۱۴۵	۴. بازاریابی
۱۴۶	۵. پویایی خانواده
۱۴۶	رشد تفکر کودک پیش دبستانی
۱۴۷	ویژگیهای تفکر کودک پیش دبستانی
۱۵۲	فصل چهارم
۱۵۲	فلسفه برای کودکان
۱۵۵	پرورش تفکر خلاق

۱۵۶	پرورش تفکر انتقادی
۱۵۷	پرورش ارزشهای اخلاقی
۱۵۸	آموزش ارزشهای هنری
۱۵۸	پیدایش و تکمیل برنامه فلسفه برای کودکان
۱۶۴	رویکرد فلسفه برای کودکان
۱۶۹	محتوای برنامه فلسفه برای کودکان
۱۷۲	نقش داستان در رشد و تفکر کودک
۱۷۸	فصل پنجم
۱۷۸	خلاقیت
۱۷۹	خلاقیت
۱۸۰	یاد دادن خلاقانه
۱۸۰	پرسشهای باز
۱۸۲	حرکت های جادویی
۱۸۴	پیک نیک داخلی
۱۸۴	سازمان دهی برای خلاقیت
۱۸۵	الگوهای بازی - هیجان انگیز
۱۸۶	تفکر سالم در کودکان
۱۸۹	اندیشیدن
۱۹۰	پرورش خلاقیت در کودکان

۱۹۲.....	تدریس تفکر با زبان کودکانه
۱۹۴.....	بازی و پرورش تفکر
۱۹۶.....	بازی بساز بساز
۱۹۷.....	بازی آینه
۱۹۷.....	بازی نقاشی زش
۱۹۸.....	بازی دلایل
۱۹۸.....	بازی ذره بین
۲۰۰.....	فصل ششم
۲۰۰.....	نظریه های تفکر
۲۰۱.....	نظریه ی «رابرت کارپلوس» و آموزش تفکر انتقادی
۲۰۴.....	نظریه ی رابرت استرانبرگ و آموزش تفکر خلاق
۲۰۹.....	نظریه ادوارد دوبونو (آموزش تفکر خلاق به وسیله شیوه تفکر انی)
۲۱۱.....	روش ذهن انگیزی، شیوه ای خلاق برای آموزش تفکر انتقادی
۲۱۱.....	تأثیر اندیشه بزرگان و متفکران در ترویج تفکر انتقادی و خلاق
۲۱۳.....	روش مدل سازی رفتاری از طریق کشفیات علمی دیگران
۲۱۴.....	دیدگاه لیمن
۲۱۷.....	منابع و مأخذ

پیشگفتار

حضرت علی (ع) می‌فرمایند:

لا يستعان على الدهر الا بالعقل: تنها از طریق عقل می‌توان بر زمانه پیروز شد

پیامبر اکرم (ص) می‌فرمایند:

خذواالحق من اهل الباطل ولا تاخذوا الباطل من اهل الحق وكونوا نقاد الكلام

بحار الانوار - جلد ۴ - ص ۹۶

هدف اصلی تعلیم و تربیت در آموزش و پرورش بایستی تربیت انسان‌های متفکر و خلاق باشد. آموزش و پرورش به ارائه آخرین یافته‌ها به دانش آموز دید وسیع‌تر و مهارت تخصصی می‌دهد تا او نیز بتواند به کمک خود حوری به دانش موجود بیفزاید. همه دروس آموزشی باید به دانش آموزان کمک کند تا ضمن تسلط بر مطالبی را تجزیه و تحلیل و ارزشیابی کنند تا بدین وسیله تفکر در آنان شکل گیرد و آنها برای ورود به عرصه کار و زندگی آماده شوند، زیرا تفکر، قدرتی ذهنی - جسمی در شخص ایجاد می‌کند.

تفکر به عنوان یک فعالیت مثبت فکری، فرایندی نیروی برای رشد هر جامعه محسوب می‌شود. این تفکر تنها به یادگیری در آموزش عالی محدود نمی‌گردد و بر تمام فعالیت‌های زندگی از جمله کار و روابط نیز مؤثر است و به عنوان جنبه مهمی از عملکرد در دانش آموزان مورد توجه قرار گرفته است. به طوری که دانش آموزان استقلال بیشتری یافته و با رشد و توسعه توانایی تفکر به منظور حل مشکلات با تصمیم‌گیری‌های متعدد روبه‌رو هستند. یکی از نقش‌های مهم دانش آموزان تصمیم‌گیری در مورد مراقبت از خود می‌باشد، در این راستا و به منظور تصمیم‌گیری مستقل، دانش آموزان نیازمند یادگیری این مهارت هستند. بنابراین دانش آموزان باید با این مفهوم آشنا و قادر به ایجاد، تسهیل و توسعه آن در بالین باشند. تصمیم‌گیری در رابطه با

مراقبت‌های بیمار از نقش‌های مهم دانش‌آموزان است و تفکر می‌تواند به دانش‌آموزان برای اتخاذ تصمیم درست کمک کند.

این کتاب برای کسانی نوشته شده است که به آموزش تفکر به کودکان علاقه‌مند هستند. کتاب مفاهیم اصلی متدها و یافته‌های تحقیقات انجام شده در آموزش مهارت‌های تفکر به کودکان را در ۵ فصل به ترتیب مفاهیم، تفکر انتقادی، هوش، آموزش فلسفه به کودکان، خلاقیت و نظریه‌های تفکر وارد بازبینی قرار می‌دهد. هدف این است که رویکردها و روشهای نوین آموزش تفکر مستقل به کودکان هم در خانه و هم در مدرسه مورد بررسی قرار گیرد. امروزه آموزش مهارت‌های فکری بالاتر یکی از با ارزشترین حوزه‌های تحقیق و توسعه آموزشی است. ریشه نهضت آموزش مهارت‌های فکری کودکان در این اعتقاد نهفته است که روش تفکر را می‌توان یاد گرفت و آموزش داد. همچنین، آسان‌تر از آن است که سطح هوش کلی را از طریق میانجی‌گری معلم یا والدین ارتقا بخشید. یکی از رویکردها ناظر بر استفاده و کشف روشهای ارتقای سطح فردی هوش شتاب بخشیدن به رشد شناختی و نیز افزایش توانایی کودکان در یادگیری و اندیشیدن است. این رویکرد جدید نوعی از عوامل زیر ناشی می‌شود:

- گسترش برنامه‌هایی که هدف آنها آموزش مهارت فکر به کودکان است.

- پاسخ دادن به مسئله « دانش غیر فعال » و تأکید بیش از حد بر تمرین مهارت‌های سطح

پایین.

- تحقیق و جستجوی آنچه که یک وحدت زیر بنایی را برای حوزه‌های متفاوت یادگیری

فراهم می‌آورد و هم چنین کشف مهارتهایی که از کلاس درس و کتاب درسی به موقعیت‌های واقعی زندگی منتقل می‌شوند.

ما باید بر روی مهارت‌های ضروری برای دریافت اطلاعات سازماندهی اطلاعات و استفاده

از اطلاعات تمرکز کنیم. اگر بخواهیم کودکان را برای چالشهای آینده آماده کنیم باید

مهارت‌های ویژه‌ای را به آنان بیاموزیم تا بر آن اساس بتوانند بر زندگی و یادگیری خود مسلط شوند زیرا برای یادگیری نباید پایانی در نظر گرفت. آنان به دانش نیازمند هستند اما مهمتر از آن به قابلیت کسب دانش جدید نیازمندند به دانشی که خود به دست آورده باشند دانشی که خود تولید کرده باشند.

تفکر عقلانی در هر حیطه‌ای بر اساس منطق و قواعد بنیادی صورت می‌گیرد و راهبردهای ناظر به مستلزم به تمام حیطه‌های تجربه مربوط می‌شود. دلیل‌های زیادی برای غفلت از مقوله تفکر در مدرسه‌ها وجود دارد که شامل سوء برداشت‌ها از ماهیت استدلال و هوش نیز می‌شود. یکی از برداشت‌های غلط استدلال این است که گمان می‌رود تفکر فقط یکی از به اصطلاح مهارت‌های اساسی مثل خواندن نوشتن و حساب کردن است. دومین برداشت غلط این است که مهارت‌های ناظر به استدلال «عمل‌گردهایی طبیعی» هستند مانند نفس کشیدن در حالی که ما با مجموعه بنیادی مهارت‌های استدلالی رو به رو هستیم. سه برداشت بعدی این است که آموزش استدلال نیازمند غفلت از جنبه‌ی عاطفی زندگی است. هم‌اکنون یک نهضت بزرگ جهانی به وجود آمده که هدف آن ارتقاء مهارت‌های فکری و پرورش ذهن کودکان است. تفکر قابلیت اساسی آدمی است که ما را از حیوانات و کامپیوتر متمایز می‌کند. امیدواریم در این رساله مورد قبول ادیبان و دانشمندان قرار گیرد و در همین بحث از همه‌ی کسانی که به نوسی از نا، آنان سود جسته‌ایم تقدیر و تشکر می‌نمایم.